VNS 3/2026 vp Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2027-2030

Talousvaliokunta 8.5.2026

JYRI SEPPÄLÄ, Suomen ilmastopaneelin puheenjohtaja

SUOMEN ILMASTOPANEELI

Julkisen talouden suunnitelma ei tue ilmastotavoitteiden ja -velvoitteiden saavuttamista

- Nykymuodossaan JTS:n vihreää siirtymää tukeviin määrärahoihin sisältyy myös menoja, jotka eivät edistä ilmastotavoitteita.

- Suomen EU-velvoitteita ei mainita hiilineutraaliutta ja vihreää siirtyvää edistävien määrärahojen kuvailussa lainkaan, vaikka taakanjakosektorin velvoitteen saavuttaminen v. 2030 on epävarmaa juuri toimenpiteiden rahoitusvajeen takia.
  - YM:n arvion mukaan rahoitusvaje on n. 200 milj. euroa

- Maankäyttösektorin v. 2030 velvoitteen täyttäminen edellyttää enemmän ja nopeampia toimia nykypäivästä vuoteen 2030 kuin mitä olisi tarpeen toteuttaa sen jälkeen hiilineutraaliuden saavuttamiseksi 2035 mennessä.
  - Maankäyttösektorin nettonielun heikkeneminen lisää päästövähennyspainetta muille sektoreille ja kasvattaa kustannuksia, jos päästövähennyksiä joudutaan toteuttamaan kalliimmilla keinoilla muilla sektoreilla.

- Energia- ja ilmastostrategiassa tunnistetuilta päästökaupan ja maankäyttösektorin toimilta puuttuu myös rahoitus.
  - YM:n arvion mukaan toimet edellyttävät vielä n. 235 milj. euron lisärahoitusta vuosille 2026–2029

JTS sisältää toimia, jotka hidastavat ilmastotavoitteiden saavuttamista

- Hallitus päätti kehysriihessä tukea turpeen energiakäyttöä ja huoltovarmuusvarastointia
  - Tukimallilla on tarkoitus rahoittaa biokaasuinvestointeja. Turve ei ole biopolttoaine, vaan fossiilisiin polttoaineisiin rinnastettava.
  - Turpeen käyttö huoltovarmuuden näkökulmasta sisältää riskin, että sen käyttöä tulisi ylläpitää kokoaikaisesti jossain määrin, jotta tuotantoinfrastruktuuri, logistiikka ja laitosten toimivuus säilyvät. Tämä voi lisätä energiasektorin päästöjä.

- JTS sisältää veroratkaisuja, jotka heikentävät päästövähennysten ohjausvaikutusta:
  - Liikennepolttoaineiden hiilidioksidiveron alentaminen
  - Ajoneuvoveron perusveron alentaminen
  - Ammattidiesel-palautusjärjestelmä
  - Maatalouden energiaveron lisäpalautuksen määräaikainen korotus

Vihreän siirtymän rahoittamisella luodaan uutta taloudellista toimeliaisuutta

- Vähähiilisyyden edistämiseen kytkeytyvät uudet liiketoimintamahdollisuudet (esim. synteettiset lentopolttoaineet) edellyttävät uusia investointeja, joiden valmistelu vaatii usein myös valtion panostusta, jotta suunnitelmat etenevät toteutusvaiheeseen.
  - TEMin määrärahojen leikkaaminen vähähiilisyyden edistämisestä voi hidastaa investointien käynnistymistä ja heikentää vihreän siirtymän taloudellisia hyötyjä.

- Hyvä, että puhtaan siirtymän investointien verohyvitystä jatketaan ja energiaremontteja tuetaan
  - Verohyvitys tulisi kohdentaa investointeihin, jotka aidosti edistävät puhdasta siirtymää ja ilmastotavoitteita

- Investointien vauhdittamisen rinnalle tarvittaisiin taloudellisia ohjauskeinoja ja toimia, joilla edistetään kustannustehokkaita päästövähennystoimia ja varmistetaan ohjauksen johdonmukaisuus.

Kiitos!

JYRI SEPPÄLÄ
jyri.seppala@syke.fi

SUOMEN ILMASTOPANEELI
info@ilmastopaneeli.fi